

Для якісного лікарського забезпечення пацієнтів первинним є якісне фармацевтичне виробництво.

В умовах ПАТ «Фармак» для практичної оцінки впливу виробничих факторів на досягнення кінцевої безпеки пацієнта, цільової якості продукту використовується трьох ступеневий метод 3 LICA (Three Level Impact-Cause Analysis and Critical Control Points), адаптований під специфіку промислової фармації. Ця методологія була розроблена на підприємстві в ході реалізації Проекту зі створення та запуску нового мультиноменклатурного виробництва готових лікарських форм.

У науково-технічному складі департаменту досліджень та розробки функціонує п'ять новітніх лабораторій. Власний лабораторно-технологічний комплекс R&D – науково-дослідний полігон для випробування нових і вдосконалення наявних технологій готових лікарських засобів. Лабораторії комплексу R&D оснащені високотехнологічним обладнанням таких світових виробників, як Glatt, SBM, Urlinski, Belimed, De Ditrich, Gea, Sartorius, Malvern Instruments та ін. У сучасних умовах ПАТ «Фармак» інвестує 95% прибутку у розвиток підприємства і прикладні наукові дослідження для його модернізації та впровадження інновацій фармацевтичної галузі. Водночас за результатами 2017 року ПАТ «Фармак» став лідером у постачанні лікарських засобів в Україні за програмою «Доступні ліки».

УДК 615.2

ПРИНЦИПИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СЕКТОРУ

Голубцова К.К., Сагайдак-Нікітюк Р.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Формування та розвиток нових економічних відносин в умовах ринкової трансформації економіки України зумовили необхідність розробки та впровадження принципів адаптивного управління підприємствами фармацевтичного сектору, який на сьогоднішній день є одним з успішно діючих та прибуткових секторів національного господарства.

Мета дослідження. Метою статті є побудова сучасних принципів адаптивного управління підприємствами фармацевтичного сектору на основі визначення основних типів адаптації в теорії управління.

Методи дослідження. У статті використано методи теоретичного узагальнення, теорії управління, індукції та дедукції, системно-логічний метод.

Основні результати. Фармацевтичний сектор України, який знаходиться у складі системи охорони здоров'я та виконує найважливіші соціальні функції з забезпечення населення ліками, сьогодні потребує залучення інвестицій, реструктуризації та диверсифікації структури експорту у бік збільшення в ньому частки наукоємної, високотехнологічної фармацевтичної продукції, що відповідає міжнародним стандартам GMP.

Проблеми управління підприємствами фармацевтичного сектору України, соціальні та економічні аспекти їх діяльності розглядалися у роботах багатьох

вчених, серед них Б. Громовик [1], А. Немченко [2], І. Пестун [3], В. Хоменко [5] та ін. Але ряд питань щодо адаптивного управління підприємствами фармацевтичного сектору потребують більш детального дослідження та опрацювання.

Діяльність фармацевтичних підприємств підпорядкована економічним законам та загальним законам суспільства і є джерелом фінансових надходжень до державного бюджету. Це зумовлює складність і багатофункціональність процесів, що відбуваються в діяльності підприємств фармацевтичного сектору та організації адаптивного управління ними.

Управління належить до найбільш загальних понять і одержує своє конкретне вираження лише відносно тієї чи іншої галузі знань або сфери виробництва. Чим більш складний і динамічний об'єкт, тим більше він потребує управління, тим глибше необхідно знати закономірності його розвитку.

Саме поняття «адаптивне управління» використовується в теорії управління складними технічними системами. Розрізняють два основних способи управління:

- управління за відхиленнями, яке називається регулюванням;
- управління за цілями, яке називають адаптивним управлінням.

Іншими словами, адаптивне управління - це вибір оптимального способу досягнення мети, спосіб управління, при якому зберігаються незмінними цільові показники, а поточні, короткострокові плани і бюджети за наявності відхилень можуть бути скориговані.

Об'єктом адаптивного управління на мікро- і макрорівнях є система виробничо-господарської діяльності підприємства впродовж конкретного часового періоду, предметом – зміст процесів, що відбуваються в межах цього підприємства і в його зовнішньому оточенні, їхній вплив на економічне зростання суб'єкта господарювання.

Теорію адаптації називають ще стратегією пристосування. Вона полягає в тому, що в реальній сучасності будь-яка організація маневрує у розподілі виробництва товарів і послуг між своїми структурними підрозділами і підрозділами в межах певної території, а також створює комбінації найбільш вигідних напрямків дій з урахуванням ситуативних чинників зовнішнього середовища.

У сучасні практики управління, в залежності від поставленого завдання, виділяють такі типи адаптації підприємств [4]:

- параметрична адаптація, під якою розуміють пристосування системи до змін завдяки корекції параметрів (наприклад, імітаційний або нейрогалузевий підхід);
- алгоритмічна адаптація – перехід від одного алгоритму управління системою до іншого;
- ресурсна адаптація, спрямована на більш ефективне використання ресурсів систем;
- структурна адаптація, під якою розуміють зміну внутрішньої структури самої системи управління, вона поділяється на альтернативну (вибір з невеликої кількості альтернатив) та еволюційну адаптацію (введення незначних варіацій

структури).

Сформульовані типи адаптації дають змогу виділити основні принципи адаптивного управління підприємствами фармацевтичного сектору, а саме:

1. Принцип адаптивності
2. Принцип пріоритетності.
3. Принцип ієрархічності.
4. Принцип гнучкості.
5. Принцип ефективності.
6. Принцип зворотного зв'язку.
7. Принцип дуального управління.
8. Принцип коригування цілій.
9. Принцип кооперації.
10. Принцип поточного регулювання.

Адаптивне управління базується на кількісному аналізі ефективності діяльності підприємства і його підрозділів за допомогою системи основних показників, розширення повноважень і відповідальності підрозділів, посилення мотиваційної складової управління, що відображається у виконанні функцій передбачення, координації та інтеграції в системі управління підприємством.

Адаптивна структура управління фармацевтичним підприємством повинна відповідати певним умовам:

- характеризуватися високою гнучкістю виробництва, що дозволяє швидко змінювати асортимент лікарських засобів, які виробляються на підприємстві;
- бути адекватною складній технології виробництва, що вимагає абсолютно нових форм контролю, організації та поділу праці;
- враховувати серйозну конкуренцію на фармацевтичному ринку;
- змінити ставлення до рівня якості лікарських засобів, які виробляються;
- враховувати зміну структури витрат виробництва;
- врахувати невизначеність зовнішнього середовища.

Але, для підприємств фармацевтичного сектору, в першу чергу, особливо важливим є врахування факторів мікросередовища, які безпосередньо впливають на його діяльність. Тому, менеджмент фармацевтичних підприємств повинен впливати зі свого боку на взаємовідносини із суб'єктами мікросередовища.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що за економічним змістом процес адаптації підприємства є сукупністю цілеспрямованих і послідовних дій з метою досягнення та збереження оптимального стану підприємства за наявності непередбачених змін у зовнішньому середовищі через зміну алгоритмів його функціонування.

Дотримання принципів адаптивного управління підприємствами фармацевтичного сектору дасть змогу забезпечити належний рівень конкурентоспроможності підприємств, стимулювати їх подальше економічне зростання і розвиток та налагодити ефективний процес управління опором змінам.

Список літератури

1. Громовик Б. П. Стандарти фармацевтичного управління / Б. П. Громовик // Фармацевтичний журнал. – 2004. – № 3. – С. 18-28.
2. Немченко А. С. Експертна оцінка проблем державного та регіонального управління фармацевтичною галуззю / А. С. Немченко, В. М. Хоменко, І. К. Ярмола // Фармацевтичний журнал. – 2008. – № 1. – С. 3-9.
3. Пестун І. В. Стан та перспективи макрооточення на діяльність фармацевтичних організацій в Україні / І. В. Пестун, З. М. Мнушко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2008. – Т.1, № 1. – С. 8-14.
4. Раевнева Е. В. Адаптивное управление поведением предприятия: категориальный базис / Е. В. Раевнева, Е. Н. Кучерук // Бизнес Информ : научный информационный журнал. – 2007. – № 6 (336). – С. 122-130.
5. Хоменко В. М. Наукове обґрунтування системи регіонального управління лікарським забезпеченням населення / В. М. Хоменко, А. С. Немченко, І. К. Ярмола // Фармацевтичний журнал. – 2006. – № 3. – С. 8-16.

УДК 615.451.2:615.32:615.233

ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО РОЗРОБКИ КОРИГУЮЧОЇ ОСНОВИ СИРОПУ НА ОСНОВІ ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ ТЕРАПІЇ ЗАХВОРЮВАНЬ БРОНХОЛЕГЕНЕВОЇ СИСТЕМИ

Гончаров І.В., Вишнеvsька Л.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ.

Кореговані лікарські препарати викликають великий інтерес, оскільки є перспективними серед рідких лікарських форм для перорального застосування з метою профілактики та терапії різних захворювань. Високі фармакокінетичні властивості, простота дозування, можливість зменшення негативних відчуттів шляхом маскування неприємного смаку активних фармацевтичних субстанцій та допоміжних речовин, тощо [1, 6].

За державною фармакопеею України, сиропи – рідка лікарська форма для внутрішнього застосування, яка представляє собою концентрований, густий водний розчин різних цукрів з лікарськими речовинами, рослинними та тваринними екстрактами, настоянками, плодово-ягідними соками, тощо [2].

Лікарські сиропи можна отримувати при додаванні лікарських речовин (настойки, екстракти) до цукрового сиропу або інших розчинів вуглеводів. Сиропи на рослинній основі представляють окремий інтерес для проведення досліджень, виходячи із специфіки хімічного складу лікарських рослин, наявності специфічних смакових характеристик біологічно активних речовин рослин (БАР). Однак, необхідно враховувати здатність цієї лікарської форми до швидкої мікробної контамінації [3, 5].

Розробка складу основи сиропів, а також формування їх смаку з фітопрепаратами є специфічним через наявність власних смакових властивостей лікарської рослинної сировини, зокрема присутності у її складі